

Sygn. akt III KK 68/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Przemysław Kalinowski

SSN Rafał Malarski (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Oddziałowego Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci
Narodowej Edyty Karolak

w sprawie Z. Z.

w przedmiocie stwierdzenia zgodności z prawdą oświadczenia lustracyjnego
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 26 sierpnia 2021 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 27 lutego 2020r., sygn. akt II AKa [...],

utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w L.

z dnia 4 grudnia 2019 r., sygn. akt IV K [...],

**uchyla orzeczenia Sądów obu instancji i przekazuje sprawę
Sądowi Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w L., orzeczeniem z 4 grudnia 2019 r., stwierdził, że oświadczenie lustracyjne złożone w dniu 8 marca 2019 r. przez Z. Z. jest zgodne z prawdą. Sąd Apelacyjny w [...] – po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2020 r. apelacji prokuratora – utrzymał w mocy pierwszoinstancyjne orzeczenie.

Kasację od prawomocnego orzeczenia Sądu odwoławczego na niekorzyść lustrowanego złożył Prokurator Generalny, podnosząc dwa zarzuty rażącego i mającego istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenia prawa: 1) procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 k.p.k. w zw. z art. 21a ust. 1 ustawy z 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (dalej: ustawa lustracyjna), polegającego na nierozpoznaniu sprawy w zakresie uchybienia w postaci niepodpisania dyspozytywnej części pierwszoinstancyjnego orzeczenia przez żadnego z sędziów, co stanowiło bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k.; 2) materialnego, tj. art. 1 i art. 7 ust. 1 w zw. z art. 3a ust. 1 i ust. 3 a *contrario* ustawy lustracyjnej. W konsekwencji skarżący zażądał wydania orzeczenia kasatoryjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Sformułowane w kasacji żądanie okazało się zasadne z uwagi na stwierdzenie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 6 *in fine* k.p.k. Wystąpienie tego uchybienia było skutkiem niezłożenia pod dyspozytywną częścią pierwszoinstancyjnego orzeczenia podpisów przez sędziów, którzy je wydali, i brakiem właściwej reakcji Sądu odwoławczego.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę w całej rozciągłości aprobuje ugruntowane w tej mierze zapatrywanie, przypominając że postępowanie lustracyjne w pierwszej instancji kończy się co prawda wydaniem orzeczenia (art. 21a ust. 1 zd. pierwsze ustawy lustracyjnej), a nie wyroku, ale orzeczenie takie na gruncie postępowania lustracyjnego odpowiada rozstrzygnięciu przybierającemu postać wyroku zapadłego w postępowaniu karnym. Po pierwsze dlatego, że ustawodawca do orzeczeń nakazuje odpowiednio stosować przepisy o wyroku (art. 21a ust. 1 zd. drugie ustawy lustracyjnej), a po drugie z tej racji, że orzeczeniem takim rozstrzyga się o głównym przedmiocie postępowania – o

odpowiedzialności o charakterze represyjnym (zob. wyr. SN z 2 lipca 2020 r., III KK 127/20). Zaprezentowany punkt widzenia był zatem efektem zrównania materialnych skutków rozstrzygnięć zamieszczonych w treści już to wyroku, już to orzeczenia wydanego w trybie ustawy lustracyjnej.

Sąd Najwyższy ograniczył rozpoznanie kasacji do bezwzględnego uchybienia podniesionego przez skarżącego, bowiem rozpoznanie jej w tym zakresie było wystarczające do wydania wyroku (art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

W tym stanie rzeczy wzruszeniu musiały ulec orzeczenia Sądów obu instancji (art. 537 § 2 k.p.k.).

Rozpoznając ponownie sprawę, Sąd *meriti* związany będzie z jednej strony zapatrywaniem, że osoba, która pełniła w latach 1984-1990 służbę w Wydziale Łączność WUSW i która z chwilą rozwiązania Milicji Obywatelskiej stała się policjantem, jest osobą, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy lustracyjnej, a z drugiej poglądem, że błąd osoby lustrowanej co do charakteru służby pełnionej w takim wydziale, w realiach konkretnej sprawy, może zostać uznany za usprawiedliwiony i wykluczyć odpowiedzialność za złożenie nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego (zob. uchw. składu 7 sędziów SN z 26 maja 2021 r., I KZP 12/20). Uściślając to ostatnie stanowisko, trzeba wskazać, że miałby tu zastosowanie – *per analogiam* – błąd co do prawa, o którym mowa w art. 30 k.k. (zob. post. składu 7 sędziów SN z 28 września 2006 r., I KZP 20/06).